

Dutch A: language and literature – Standard level – Paper 1
Néerlandais A : langue et littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Neerlandés A: lengua y literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write an analysis on one text only.
- It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse d'un seul texte.
- Vous n'êtes pas obligé(e) de répondre directement aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le souhaitez.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis de un solo texto.
- No es obligatorio responder directamente a las preguntas de orientación que se incluyen, pero puede utilizarlas si lo desea.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Analyseer **een** van de volgende teksten. Geef daarbij commentaar op het belang van de context, het publiek waarvoor de tekst bestemd is, het doel van de tekst en de formele en stilistische kenmerken.

Tekst 1

Nova Zembla

Nederland (2011)

Regisseur: Reinout Oerlemans
Genre: Drama
Acteurs: Robert de Hoog, Doutzen Kroes,
 Derek de Lint, Victor Reinier, Jan Decleir

DOUTZEN OP EEN SCHOMMEL WORDT 3D-KLASSIEKER

Reinout Oerlemans lijkt zich te vertillen aan zijn tweede film.

“Een kwestie van een paar weken doorbijten, een warme jas, en de juiste route door het ijs.” Ze zijn opwekkend bedoeld, de woorden waarmee expeditieleider Willem Barentsz (Derek de Lint) zijn bemanning toespreekt. Maar ze getuigen van weinig realiteitszin. Alsof er een pleziertocht op het programma staat, in plaats van een barre reis door onontgonnen poolgebied.

De expeditie van Barentsz, bedoeld om een kortere handelsroute naar het Oosten te vinden via de Noordelijke IJszee, kent geen geweldige voorbereiding. Barentsz kon ook niet precies weten wat hem te wachten stond; twee eerdere pogingen om de doorvaart “om de noord” te vinden, waren mislukt. Met de derde, die in 1596 begint, schrijft Barentsz geschiedenis. Het is de tocht die hem en zijn bemanning dwingt om te overwinteren op Nova Zembla, in een houten hut die de naam “Het Behouden Huys” krijgt.

Die geschiedenis, bekend van het reisverslag van Gerrit de Veer, moest verfilmd worden, vond Reinout Oerlemans. Een dapper project: terwijl de omstandigheden – sneeuw, kou, ijsberen – al lastig genoeg waren, besloot Oerlemans dat Nova Zembla ook nog eens de eerste Nederlandse film in 3D moest worden.

Oerlemans (Komt een vrouw bij de dokter) wist het met een relatief krap budget te realiseren, en dat is een prestatie op zich. De technisch gecompliceerde draaiperiode was ook fysiek zwaar. Er werd gefilmd op een gletsjer in IJsland, in Canada, op de Noordzee en – in Nederland – in koelcellen waar het zeven graden vroom. Want de vrieswolkjes uit de monden van de acteurs, die moesten echt zijn.

Jammer genoeg blijft er van al die ontberingen op het doek niet veel over. Nova Zembla is een onderhoudende, redelijk goed geacteerde film geworden, maar de echte spanning en sensatie ontbreekt. En dat is, voor een avonturenfilm, een groot gemis.

Het tekort aan adrenaline schuilt deels in het scenario, dat nooit echt de mist ingaat, maar ook geen vuur of urgentie overbrengt. Deels ligt het aan de wat houterige montage, die vooral aan het begin van de film storend werkt. En het heeft ook te maken met de regie van Oerlemans, die zich aan zijn tweede speelfilm toch vertild lijkt te hebben.

35 Zo kabbelt Nova Zembla wat voort: van de eerste confrontatie met kou en ijs, via rivaliteit en heldenmoed naar ziekte en uitputting. De voortdurende dreiging van ijsberen leidt uiteindelijk tot een anticlimax: de dieren zijn bedroevend weinig in beeld. Het 3D-effect voegt aan de film niet veel toe, behalve in de schaarse beelden van uitgestrekte ijsvlaktes.

40 Gelukkig heeft Oerlemans, behalve ijsberen en mannelijke overlevingsdrang, nóg een troef: Doutzen Kroes. Het topmodel speelt haar eerste filmrol als Catherina, de grote liefde van Gerrit de Veer (Robert de Hoog). Het is een slimme zet van de regisseur, en niet alleen omdat Kroes een publiekstrekker is. Het onmogelijk mooie model wordt handig ingezet als droomvrouw. Dat werkt prima: het beeld van Doutzen Kroes met opzwellende boezem op een schommel, haar hand reikend naar het publiek, is een instant 3D-klassieker.

Pauline Kleijer, *De Volkskrant* (2011)

- In hoeverre is deze tekst kenmerkend voor het genre waar de tekst toebehoort?
- Welke elementen in de tekst kunnen beschouwd worden als typisch voor de Nederlandse context? Bespreek.

Tekst 2

Stel, iemand vraagt je een beslissing te nemen, en stelt de vraag zowel in je moedertaal als in een andere taal die je goed beheerst. Zou je beslissing dan in beide gevallen hetzelfde uitpakken? Onderzoek laat zien hoe taal je denken kan sturen.

EVELYN BOSMA

Beter kiezen in een andere taal

Hoe meertaligheid het nemen van beslissingen beïnvloedt

Iedereen kent wel het gevoel dat je een klein beetje een andere persoon wordt, als je een andere taal spreekt. In het Frans voel je je misschien wat romantischer, in het Italiaans iets flamboyanter en in het Engels net iets hipper. Een tweede taal spreken is alsof je andere kleren aantrekt: de inhoud wordt net iets anders verpakt.

Of zou het kunnen zijn dat ook de inhoud verandert? Ga je anders denken? Maak je andere keuzes bij het nemen van beslissingen? Je zou verwachten van niet. En als het toch zou uitmaken, dan zou je verwachten dat beslissingen in een tweede taal minder goed uitpakken dan die in onze moedertaal, omdat we in een andere taal meer naar woorden en betekenissen moeten zoeken, waardoor er minder hersencellen overblijven voor logisch redeneren.

Het tegenovergestelde blijkt waar te zijn. Een team van gerenommeerde psychologen aan de Universiteit van Chicago laat zien dat we in een andere taal juist rationelere beslissingen nemen en risico's beter inschatten.

Gevoel

De onderzoekers van de Universiteit van Chicago vermoedden dat mensen in hun tweede taal anders handelen dan in hun eerste taal doordat een buitenlandse taal een grotere afstand creëert dan de moedertaal, zowel wat betreft denkvaardigheid, als in emotioneel opzicht. Woorden in onze eerste taal hebben meer emotionele betekenis, doordat we ze onbewust associëren met gevoelens die we hebben gehad of situaties die we hebben meegemaakt.

Een vloek komt in onze tweede taal veel minder hard aan dan in onze moedertaal

Woorden in een vreemde taal roepen veel minder associaties en gevoelens op. Een vloek komt in onze tweede taal bijvoorbeeld veel minder hard aan dan in onze moedertaal.

Kop of munt?

Om te onderzoeken of deze emotionele “afstand” ook gevolgen heeft voor de beslissingen die we nemen, onderworpen de onderzoekers een groep studenten van de Universiteit van Chicago aan een experiment. Ze lieten de studenten wedden met geld – en alle opbrengst mochten ze houden. Alle studenten hadden Engels als moedertaal en hadden Spaans geleerd op de universiteit. De helft van de studenten lieten ze wedden in het Engels, de andere helft in het Spaans. Iedere deelnemer kreeg vijftien dollar, en iedere ronde moest hij beslissen of hij één dollar wilde inzetten om te gokken. Zo ja, dan wierp de experimentleider een muntje op, terwijl de deelnemer in het Engels “heads” of “tails” riep (“kop” of “munt”) of in het Spaans “cara” of “cruz”. Bij een goede gok mocht de deelnemer de dollar houden en kreeg hij nog eens 1,50 dollar extra. Bij een slechte gok verloor hij de dollar. Als de deelnemer niet wilde wedden, dan behield hij zijn dollar en ging door naar de volgende ronde. Statistisch gezien is het in dit spel handig om altijd te wedden, omdat spelen gemiddeld meer winst geeft dan niet spelen.

De studenten durfden in het Spaans veel vaker te spelen dan in het Engels: 71 % tegenover 54 %. In het Spaans was hun strategie dus eigenlijk beter en rationeler.

Denken in een andere taal zorgt er dus voor dat we minder emotioneel en dus rationeler handelen, en aangezien we in een wereld leven waarin steeds meer mensen dagelijks gebruik maken van een andere taal, zou deze ontdekking nog wel eens van groot belang kunnen zijn. Wie rijk wil worden, kan dus misschien maar beter in het buitenland gaan beleggen.

Evelyn Bosma, *Onze Taal* (2014)

- Identificeer en bespreek de elementen in de tekst die typisch zijn voor een populair wetenschappelijk artikel.
- Geef commentaar op de manier waarop de auteur de resultaten van het onderzoek probeert aan te praten aan de lezer.